

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Plenarinio posėdžio dokumentas

A6-0033/2009

28.1.2009

PRANEŠIMAS

dėl NATO vaidmens ES saugumo sistemoje
(2008/2197(INI))

Užsienio reikalų komitetas

Pranešėjas: Ari Vatanen

TURINYS

	Psl.
PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS	3
AIŠKINAMOJI DALIS	12
MAŽUMOS NUOMONĖ.....	15
GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI	17

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl NATO vaidmens ES saugumo sistemoje (2008/2197(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į bendrą ES ir NATO 2002 m. gruodžio 16 d. deklaraciją,
- atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Chartiją,
- atsižvelgdamas į 1949 m. balandžio 4 d. Vašingtone pasirašytą Šiaurės Atlanto sutartį,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties V antraštinę dalį,
- atsižvelgdamas į 2007 m. gruodžio 13 d. pasirašytą Lisabonos sutartį, kurią ratifikavo didžioji dauguma ES valstybių narių,
- atsižvelgdamas į tai, kad 2003 m. kovo 17 d. ES Tarybos generalinis sekretorius-vyriausiasis įgaliotinis bendrai užsienio ir saugumo politikai ir NATO generalinis sekretorius susitarė dėl visa apimančio ES ir NATO ilgalaikių santykių pagrindo,
- atsižvelgdamas į 2003 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Tarybos priimtą Europos saugumo strategiją (ESS),
- atsižvelgdamas į 2008 m. balandžio 3 d. Bukarešte vykusio Šiaurės Atlanto Tarybos aukščiausio lygio susitikimo deklaraciją,
- atsižvelgdamas į ES Tarybai pirmininkavusių valstybių 2007 m. gruodžio 11 d. ir 2008 m. birželio 16 d. pranešimus apie Europos saugumo ir gynybos politiką (ESGP),
- atsižvelgdamas į savo 2005 m. balandžio 14 d. rezoliuciją dėl Europos saugumo strategijos¹, 2006 lapkričio 16 d. rezoliuciją dėl Europos saugumo strategijos įgyvendinimo atsižvelgiant į ESGP², 2007 m. balandžio 25 d. rezoliuciją dėl transatlantinių santykių³, 2008 m. birželio 5 d. rezoliuciją dėl Europos saugumo strategijos ir ESGP įgyvendinimo⁴ bei 2008 m. birželio 5 d. rezoliuciją dėl 2008 m. birželio 10 d. vyksiančio ES ir JAV aukščiausio lygio susitikimo⁵,
- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Užsienio reikalų komiteto pranešimą (A6-0033/2009),

¹ OL C 33 E, 2006 02 09, p. 580.

² OL C 314 E, 2006 12 21, p. 334.

³ OL C 74 E, 2008 3 20, p. 670.

⁴ Priimti tekstai, P6_TA(2008)0255.

⁵ Priimti tekstai, P6_TA(2008)0256.

- A. kadangi ES ir NATO sukurtos vadovaujantis bendromis vertybėmis: laisve, demokratija, žmogaus teisėmis ir teisine valstybe, ir per visą gavo gyvavimo laikotarpį padėjo išvengti karų Europos teritorijoje,
- B. kadangi JT Chartijoje nurodyta, kad visuotinė atsakomybė už tarptautinę taiką ir tarptautinį saugumą tenka JT Saugumo Tarybai; kadangi Chartijoje pateikiamas NATO sukūrimo teisinis pagrindas; kadangi NATO valstybės narės, pasirašydamos Šiaurės Atlanto sutartį, pasižadėjo siekti Chartijoje išdėstytų tikslų ir laikytis jos principų, savo tarptautinėje politikoje įsipareigojo susilaikyti nuo grasinimų ar jėgos panaudojimo tokiu būdu, kuris būtų nepriimtinas siekiant Jungtinių Tautų užsibrėžtų tikslų,
- C. kadangi ES valstybės narės pripažįsta, jog JT sistema yra esminis tarptautinių santykių pagrindas; kadangi jos ir toliau laikosi įsipareigojimo saugoti taiką ir stiprinti tarptautinį saugumą atsižvelgdamos į Jungtinių Tautų Chartijoje ir Helsinkio baigiamajame akte išdėstytus principus bei Paryžiaus chartijoje nurodytus tikslus, demokratijos ir teisinės valstybės vystymąsi ir stiprinimą, pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms; kadangi ES valstybės narės nurodė prioritetingas priemones, kuriomis remiantis būtų galima sutvirtinti Jungtinių Tautų organizaciją, kad ji galėtų vykdyti įsipareigojimus ir veiksmingai dirbti, t. y. siūlyti pasaulinių problemų sprendimo būdus ir reaguoti į pagrindines grėsmes,
- D. kadangi NATO formuoja Europos saugumo pagrindą, o ES turi pakankamai galimybių remti jos veiksmus, todėl Europos gynybos pajėgumų stiprinimas ir bendradarbiavimo gerinimas bus naudingas abiem organizacijoms,
- E. kadangi NATO – demokratinių valstybių tarpvyriausybė organizacija, kurioje sprendimus priima civiliai, o juos vykdo kariškiai,
- F. kadangi 94 proc. ES gyventojų yra NATO šalių narių piliečiai, 21 iš 27 valstybių narių yra NATO sąjungininkė ir 21 iš 26 NATO šalių yra ES valstybė narė, o Turkija, ilgalaikė NATO sąjungininkė, yra stojimo į ES kandidatė,
- G. kadangi 2007 ir 2008 m. Europos Taryba priėmė svarbių sprendimų ESGP srityje, turėdama tikslą toliau didinti savo veiklos galimybes; kadangi labai laukiama, kada įsigalios Lisabonos sutarties pagrindinės naujos ESGP srityje, o Europos bendradarbiavimas šioje srityje taps nuoseklesnis ir veiksmingesnis,
- H. kadangi ES ir NATO turi gerinti savo bendradarbiavimą ir turėtų numatyti galimybes veiksmingiau panaudoti abiejų organizacijų lėšas ir užtikrinti veiksmingą bendradarbiavimą nutraukiant nesutarimus tarp institucijų,
- I. kadangi, nepaisant to, kad šiuo metu NATO – tai diskusijų forumas ir tikėtinas pasirinkimas vykdant bendras karines operacijas, kuriose dalyvauja Europos ir Amerikos sąjungininkės, didžiausia atsakomybė už taiką ir saugumą tenka Jungtinėms Tautoms,
- J. kadangi ESGP misijose dalyvauja daugiau ar mažiau vienodas skaičius karių ir skiriama tiek pat įrangos kaip ir NATO operacijoms,

- K. kadangi NATO kaip visuma nedalyvauja ESGP operacijose; kadangi ES, imdamasi tokios operacijos, rinksis naudotis ar ne NATO ištekliais ir pajėgumais, kaip numatyta pagal vadinamuosius „Berlynas plius“ susitarimus,
- L. kadangi ES ir NATO bendradarbiavimas priklausantis susitarimų „Berlynas plius“ sistemos sričiai iki šiol nebuvo patenkinamas, kadangi lieka neišspręstų problemų, susijusių su tuo, kad kai kurios valstybės yra NATO, bet nėra ES narės,
- M. kadangi, kai negalioja susitarimai „Berlynas plius“, NATO ir ES turi užtikrinti, kad krizės būtų valdomos veiksmingai, ir turi glaudžiau bendradarbiauti, kad būtų rastas geriausias galimas krizių, pvz., Afganistano ir Kosovo, sprendimo būdas,
- N. kadangi abi organizacijos turėtų ir toliau gerinti ES ir NATO santykius: ES galėtų įtraukti Europos ES nepriklausančias NATO sąjungininkes į ESGP, o NATO galėtų labiau įtraukti NATO nepriklausančias ES valstybes nares į ES ir NATO derybas; kadangi reikia stiprinti ES ir JAV santykius,
- O. kadangi NATO ir ES plėtros procesai, net jei jie skiriasi, turėtų vienas kitą stiprinti, kad būtų užtikrinamas Europos žemyno stabilumas ir klestėjimas,
- P. kadangi remti nacionalines pastangas plėtoti karinę galią ir ją naudoti krizėms valdyti taip, kad stiprėtų abi šalys, o tai savo ruožtu išplečia svarbiausią užduotį ginti valstybių narių teritorinės gynybos ir saugumo interesus – svarbi ES ir NATO santykių sudedamoji dalis,
- Q. kadangi ES ir NATO sąveika tam tikrais karinės galios klausimais galėtų būti toliau tobulinama įgyvendinant bendrus bandomuosius projektus,
- R. kadangi Europos kolektyvinė gynyba grindžiama įprastinių ir branduolinių pajėgų, kurios turėtų būti labiau pritaikomos prie besikeičiančios saugumo situacijos, derinimu,
- S. kadangi ir ES, ir NATO iš naujo vertina savo saugumo strategijas (Europos saugumo strategiją (ESS) ir Deklaraciją dėl aljanso saugumo),
- T. kadangi pagal Lisabonos sutartį visų valstybių narių civilinės ir karinės pajėgos turi prisidėti prie ESGP, numatoma užtikrinti nuolatinį struktūrinį šalių pradininkių bendradarbiavimą gynybos srityje, valstybės įpareigojamos nuolat stiprinti karinius pajėgumus, Europos gynybos agentūrai suteikiamos naujos galios, valstybės įpareigojamos padėti viena kitai, jei būtų užpultas (nepažeidžiant kai kurių šalių neutralumo principo ar NATO narystės įsipareigojimų), atnaujinami ES tikslai (Petersbergo uždaviniai), į kuriuos įtraukta kova su terorizmu, ir, pagaliau, reikalaujama užtikrinti šalių tarpusavio solidarumą teroristų atakos ar stichinės nelaimės atveju,

Strateginė apžvalga

1. pabrėžia, kad Europos Sąjungos *raison d'être* grindžiama taikos kūrimu jos ribose ir už jų, kuris grindžiamas veiksmingu daugiašališkumu ir JT Chartijos raide ir dvasia, pabrėžia, kad remiantis veiksminga saugumo strategija lengviau palaikyti demokratiją ir saugoti pagrindines teises; priešingai, pabrėžia, kad dėl neveiksmingos saugumo strategijos be reikalo kenčia žmonės; mano, kad ES galimybė kurti taiką priklauso nuo

veiksmingos saugumo strategijos ir saugumo politikos, įskaitant galimybę veikti savarankiškai ir papildant viena kitą veiksmingai bendradarbiauti su NATO;

2. taigi ragina ES toliau vykdyti misijas tuo pat metu užtikrinant didesnę ESGP tvarumą, kad būtų užkertamas kelias konfliktams, skatinamas stabilumas ir pagalbos teikimas tiems, kuriems jos reikia, su sąlyga, kad bus pasiektas ES valstybių narių bendras sutarimas, arba remiantis struktūrinio bendradarbiavimo programa; mano, kad NATO ir ES turėtų toliau plėtoti visapusišką požiūrį į krizių valdymą;
3. pripažįsta, kad interesų įvairovė, kuri yra neatskiriama 27 ar daugiau valstybių narių Sąjungos dalis, kitaip tariant mozaiką primenanti ES sudėtis, suteikia jai nepakartojamo charakterio ir galimybių įvairiose pasaulio dalyse vykdyti intervencijas, tarpininkauti ir teikti pagalbą; ragina toliau vystyti dabartines ES krizių valdymo priemones ir tikisi, kad dabartiniai ES valstybių narių kariniai pajėgumai bus labiau integruoti, ekonominiu ir kariniu požiūriu veiksmingesni, nes tik tuomet Sąjunga galės sutelkti pakankamas pajėgas, kad išnaudotų savo unikalias galimybes konfliktų prevencijos ir konfliktų sprendimo srityse ir papildytų savo gausias civilines krizių valdymo priemones;
4. tvirtai pasisako už didesnę ES valstybių narių solidarumą kuriant bendras saugumo ir gynybos strategijas;
5. įsitikinęs, kad tvirta ir intensyviai palaikoma Euroatlantinė partnerystė – geriausias visos Europos saugumo ir stabilumo, demokratijos, žmogaus teisių, teisinės valstybės ir tinkamo valdymo principų laikymosi garantas;
6. įsitikinęs, kad demokratinės laisvės ir teisinė valstybė – atsakas į viso pasaulio žmonių lūkesčius; įsitikinęs, kad nė iš vienos šalies ar tautos neturi būti atimta galimybė siekti šios perspektyvos, nes visi žmonės turi teisę gyventi demokratinėje šalyje, kurioje laikomasi teisinės valstybės principų;
7. palankiai vertina tai, kad buvo atnaujinta Europos saugumo strategija (ESS) ir tai, jog šis procesas – vienas iš Europos Sąjungos įsipareigojimų nustatyti ir ginti Europos saugumo interesus bei stiprinti veiksmingą daugiašališkumą, taigi parengti Sąjungos strategiją, pagal kurią būtų kovojama su 21-ojo amžiaus grėsmėmis; atkreipia dėmesį į tai, kad tikras, išsamus ir demokratiškas ES ir NATO sutarimas yra itin svarbi šios strategijos įgyvendinimo dalis, grindžiama ES ir Jungtinių Amerikos Valstijų sutarimu saugumo klausimais, kuris atspindi jų bendras vertybes, tikslus ir prioritetus, visų pirma žmogaus teisių ir tarptautinės teisės viršenybę;
8. pabrėžia, kad visa tai dar svarbiau turint mintyje pastarojo laikotarpio įvykius Kaukaze, naują Europos požiūrio į NATO raidą, Jungtinių Amerikos Valstijų vadovų kaitą ir prasidėsiantį strateginės NATO koncepcijos persvarstymą;
9. ragina, kad persvarstomos ES ir NATO saugumo strategijos būtų ne tik papildomos, bet ir derinamos, ir kad pagal kiekvieną iš jų būtų deramai atsižvelgiama į kitos šalies potencialą;
10. laikosi nuomonės, kad ir NATO, ir ES turėtų patvirtinti, kad ilgalaikis bendras tikslas – laikytis įsipareigojimo kurti saugesnį pasaulį savo valstybių narių gyventojams ir visiems žmonėms apskritai, vadovaujantis JT Chartijos raide ir dvasia, ir turi veiksmingai kovoti

su masiniais žiaurumais ir regionų konfliktais, dėl kurių ir toliau labai kenčia žmonės, ir į juos reaguoti;

11. primygtinai reikalauja, kad visos demokratinės šalys, vadovaujamos Jungtinių Tautų, turėtų suvienyti savo pastangas kuriant stabilumą ir taiką; labai apgailestauja, kad neprisijungimo doktrina, neatskiriama šaltojo karo eros dalis, labai kenkia demokratių šalių aljansui ir tuo naudojasi nedemokratinės arba dar ne visai demokratinės jėgos; apgailestauja, kad tam tikros valstybės narės, remdamosi neprisijungimo doktrina, atsisakė pripažinti savo atsakomybę už tai, kad turėtų prisidėti prie demokratinio pasaulio vertybių ir laisvių apsaugos;
12. pripažįsta, kad saugumas ir vystymasis tiesiogiai susiję ir kad nėra tam tikros aiškios įvykių eilės tvarkos siekiant tvaraus konfliktų zonų vystymosi, pabrėžia, kad praktiškai visos priemonės taikomos drauge; taigi ragina Komisiją atlikti tolesnius tyrimus siekiant nustatyti karinės ir civilinės intervencijos į konfliktų zonas eilės tvarkos svarbą ir įtraukti išvadas rengiant saugumo ir vystymosi politiką;

NATO ir ES saugumo sistemos sąryšis

13. pripažįsta, kad ir praeityje, taip pat ir šiandien Europos saugumo sistemoje NATO atlieka pagrindinį vaidmenį; pabrėžia, kad aljansas išlieka daugelio ES valstybių narių, kurios taip pat yra NATO narės, kolektyvinės gynybos pagrindu ir kad Europos saugumui apskritai, neatsižvelgiant į pavienių jos valstybių pozicijas, ir toliau naudinga išlaikyti transatlantinį aljansą; taigi laikosi nuomonės, kad būsima ES kolektyvinė gynyba turėtų būti organizuojama bendradarbiaujant su NATO; laikosi nuomonės, kad JAV ir ES turėtų palaikyti aktyvesnius abišalius santykius ir šie santykiai taip pat turėtų apimti klausimus, susijusius su taika ir saugumu;
14. pabrėžia, kad šiuolaikiniame pasaulyje grėsmė saugumui vis dažniau apibūdinama kaip šie reiškiniai: tarptautinis terorizmas, masinio naikinimo ginklų platinimas, valstybių žlugimas, sunkiai valdomi konfliktai, organizuotas nusikalstamumas, aplinkos padėties blogėjimas ir su tuo susijusi saugumo rizika, stichinės ir kitos nelaimės, todėl reikia, kad ES ir NATO dar glaudžiau bendradarbiautų ir rūpintųsi savo pagrindinių pajėgumų stiprinimu, taip pat, kad labiau koordinuotų savo veiklą, susijusią su planavimu, technologijomis, ginkluote ir mokymu;
15. pabrėžia, kad ESGP darosi vis svarbesnė, ją įgyvendinant gerės ES galimybės kovoti su 21-ojo amžiaus grėsmėmis saugumui, ypač vykdant bendras civilines ir karines operacijas, taip pat imantis krizių valdymo priemonių, kurios apima įvairias priemonių grupes nuo žvalgyba grindžiamų krizių prevencijos veiksmų iki saugumo sektoriaus reformos, policijos ir teismų sistemos reformos ir karinių veiksmų;
16. laikosi nuomonės, kad ES ir NATO galėtų viena kitą sustiprinti, jei vengtų tarpusavio konkurencijos ir plėtotų glaudesnę bendradarbiavimą vykdant krizių valdymo operacijas, grindžiamas praktiniu darbo pasidalijimu; mano, kad sprendimas, kuri organizacija turėtų siūsti karines pajėgas, turėtų būti priimamas atsižvelgiant į abiejų organizacijų išreikštą politinę valią, poreikį veikti, politinį teisėtumą ir į jų gebėjimą užtikrinti taiką ir stabilumą; pažymi, kad siekiant minėtojo tikslo labai svarbu bendradarbiauti rengiant naująją ESS ir naująją NATO strateginę koncepciją;

17. mano, kad ES turėtų plėtoti savo saugumo ir gynybos pajėgumus, nes taip būtų galima geriau dalytis našta su ne Europos sąjungininkais ir tinkamai spręsti uždavinius ir reaguoti į grėsmę, susijusią vien tik su ES valstybėmis narėmis;
18. ragina ES parengti savo saugumo strategijos priemones, pradedant diplomatinėmis krizių prevencijos priemonėmis ir ekonomine bei vystomąja pagalba ir baigiant civilių gebėjimais stabilizavimo ir atstatymo srityse, taip pat karines priemones; be to, mano, kad ES kaimynystėje turėtų būti strategiškai naudojamos vadinamosios minkštosios galios priemonės;
19. pabrėžia, kad reikia tobulinti susitarimus „Berlynas plius“, pagal kuriuos ES gali pasinaudoti NATO turtu ir pajėgumais, kad abiems organizacijoms būtų sudarytos sąlygos įsikišti ir veiksmingai teikti pagalbą šiuo metu vykstančių krizių, į kurias turi reaguoti įvairioms užduotims skirtos civilinės ir karinės pajėgos, sąlygomis; taigi, mano, kad būtina toliau plėtoti NATO ir ES santykius steigiant nuolatinės bendradarbiavimo organizacijas, tuo pat metu gerbiant šių organizacijų nepriklausomumą ir savarankiškumą ir leidžiant dalyvauti visoms NATO narėms ir visoms ES valstybėms narėms, kurios to pageidautų;
20. ragina Turkiją nebetrukdyti ES ir NATO bendradarbiavimui;
21. ragina ES, kad ji, rengdama baltąją knygą dėl Europos saugumo ir gynybos taip pat įvertintų, ar Europos išorės veiksmai darnūs, ypač turint mintyje bendradarbiavimą su kitais tarptautiniais partneriais krizių regionuose;

NATO ir ES bendradarbiavimas saugumo ir gynybos klausimais

22. labai palankiai vertina Prancūzijos iniciatyvą vėl oficialiai prisijungti prie karinių NATO struktūrų, ir Tarybai pirmininkaujančios Prancūzijos pastangas, kad ES Taryba toliau siektų ES ir NATO suartėjimo, kaip atsako į naujas saugumo srities problemas; palankiai vertina Tarybai pirmininkaujančios Prancūzijos pastangas siekti, kad būtų patvirtintos konkrečios iniciatyvos, pagal kurias būtų sujungti Europos gynybiniai pajėgumai; taip pat palankiai vertina naują teigiamą Jungtinių Valstijų požiūrį į pastangas suvienyti ES gynybinius pajėgumus;
23. ragina abiejų organizacijų valstybes nares įgyvendinant ES ir NATO partnerystę būti lankstesnes, labiau orientuotis į tikslą ir būti pragmatiškesnes; taigi pritaria Prancūzijos vyriausybės pasiūlymui užmegzti nuolatinius NATO ir ES Tarybos generalinių sekretorių ryšius, ypač kad būtų užkirstas kelias painiavai, kai ES ir NATO įvairiose misijose dirba šalia viena kitos ir siekia tų pačių tikslų toje pačioje teritorijoje, pavyzdžiui, Kosove ir Afganistane;
24. pabrėžia, kad ES yra labai svarbi NATO partnerė turint mintyje strategiją, galinčią padėti NATO išvesti karius iš sudėtingų konfliktų zonų, ir ypatingą ES turimų priemonių derinį: civilines operacijas, sankcijas, humanitarinę pagalbą, vystimosi ir prekybos politiką bei politinį dialogą; taigi ragina ES valstybes nares, kurios yra ir NATO narės, dėti daugiau pastangų siekiant padėti pagrindą visa apimančiam NATO ir ES bendradarbiavimui prieš

ratifikuojant Lisabonos sutartį;

25. pripažįsta, kad labai svarbu, jog NATO sąjungininkų ir ES partnerių žvalgyba veiktų drauge;
26. pabrėžia, kad ES piliečiai palaiko misijas, kurių užduotis palengvinti krizių apimtose vietovėse gyvenančių žmonių kančias; pabrėžia, kad piliečiams teikiama nepakankamai informacijos apie ES ir NATO misijas ir apie jų tikslus; taigi ragina ES ir NATO geriau informuoti gyventojus apie savo misijas ir apie jų vaidmenį užtikrinant saugumą ir stabilumą pasaulyje;
27. pažymi, kad, siekdamas glaudžiau bendradarbiauti, NATO ir Europos Sąjunga turėtų stiprinti savo pajėgumus, gerinti bendrą veiklą, derinti savo politines programas, planus, technologijas, pajėgas ir mokymo būdus;

ES operacijų štabo būstinė

28. pritaria, kad būtų įsteigta nuolatinė ES operacijų štabo būstinė ir kad jai vadovautų Komisijos pirmininko pavaduotojas-vyriausiasis įgaliotinis, kuris būtų įgaliotas planuoti karines ESGP operacijas ir joms vadovauti;
29. pabrėžia, kad remiantis ES operacijų patirtimi galima teigti, kad nuolat planuojant ES operacijas ir joms vadovaujant padidėtų ES operacijų veiksmingumas ir patikimumas; pabrėžia, kas siūloma ES operacijų štabo būstinė – tai šios problemos sprendimo būdas; atsižvelgdamas į tai, kad ES dėmesys sutelktas į civilinius ir karinius aspektus, primena, kad tokia įstaiga neatkartotų jokios kitos įstaigos veiklos; taip pat primena, kad NATO vadavietės pagrindinė paskirtis – karinis planavimas, o ES turi patirties planuojant ir vykdančios civilines, karines ir bendras civilines ir karines operacijas, o to negali sėkmingai atlikti joks kitas pasaulinis veikėjas;
30. pabrėžia, kad įsteigus ES operacijų štabo būstinę būtų papildoma dabartinė NATO vadovavimo sistema ir nebūtų pakenkta NATO transatlantiniam vientisumui;
31. siūlo, jog pritarus NATO kiekviena ES valstybė narė, kuri yra ir NATO narė, atskirtų tas pajėgas, kurias galima panaudoti tik ES operacijoms vykdyti, kad kitos NATO narės, kurios nėra ES valstybės narės, negalėtų sukliudyti tokiam jų panaudojimui; mano, kad naudojant šias pajėgas reikėtų vengti dubliavimosi;

Pajėgumai ir karinės išlaidos

32. laikosi nuomonės, kad bendras sunkumas, kurį kartu turi įveikti ES ir NATO, – rasti būdų kaip naudoti bendrą nacionalinių išteklių fondą, kai sprendžiami personalo ir pajėgumų klausimai; ragina ES ir NATO užtikrinti, jog šie riboti ištekliai būtų išleidžiami patiems tinkamiausiems pajėgumams sprendžiant sudėtingas šių dienų problemas ir kad tie patys darbai nebūtų atliekami du kartus bei didėtų darba; laikosi nuomonės, kad oro desantas, ypatingas pakankamai ribotų ir brangių operacijoms reikalingų išteklių pavyzdys, – tai sritis, kurioje esama ES ir NATO valstybių narių bendradarbiavimo galimybių; ragina ES valstybes narės sujungti ir bendrai plėtoti karinius pajėgumus bei jais dalytis, kad būtų

užkirstas kelias eikvojimui, būtų kuriama masto ekonomija ir stiprinamas Europos gynybos technologinis ir pramoninis pagrindas;

33. laikosi nuomonės, kad reikia ne tik gerokai veiksmingiau naudoti karinius išteklius, bet ir valstybėms narėms daugiau investuoti į saugumo sritį, nes tai ypač svarbu Europos saugumui; ragina gerokai padidinti kiekvienos NATO ir ES karinės operacijos bendrą išlaidų santykį; atkreipia dėmesį į tai, kad labai skiriasi, kiek lėšų gynybai išleidžia ir kaip veiksmingai tai daro Europos NATO narės ir JAV; ragina ES įsipareigoti sąžiningiau dalytis visuotine našta; taip pat ragina JAV parodyti didesnę pasiryžimą konsultuotis su savo sąjungininkėmis Europoje taikos ir saugumo klausimais;
34. pripažįsta, kad svarbi yra galima Europos gynybos agentūros pagalba, kurią sustiprintų Lisabonos sutartis, siekiant užtikrinti ekonomišką pirkimą ir geresnę ginkluotės suderinimą;

Narystės NATO ir ES suderinamumas

35. primygtinai tvirtina, kad visoms be išimčių ES valstybėms narėms turi būti atstovaujama bendruose ES ir NATO susitikimuose; pabrėžia, kad vertybių bendrumas ir saugumo susitarimai yra pagrindinis Europos taikos, stabilumo ir klestėjimo užtikrinimo veiksnys;
36. siūlo, kad tos NATO narės, kurios yra šalys stojimo į ES kandidatės, aktyviau dalyvautų ESDP ir Europos gynybos agentūros veikloje;
37. pabrėžia, kad labai svarbu atkreipti dėmesį į nepriklausymo ES ir narystės NATO kaip ir į nepriklausymo NATO ir narystės ES suderinamumo problemą ir ją spręsti, kad nebūtų daroma žalos ES ir NATO bendradarbiavimui;
38. ypač apgailestauja dėl to, kad Kipro problema ir toliau kenkia ES ir NATO bendradarbiavimo vystymui;
39. ragina Kiprą, kuris yra ES valstybė narė, persvarstyti savo poziciją programos „Partnerystė taikai“ atžvilgiu ir ragina NATO nares nenaudoti veto teisės siekiant neleisti ES valstybėms narėms tapti NATO narėmis;
40. palankiai vertina tai, kad Bukarešte vykusiame NATO aukščiausio lygio susitikime sąjungininkai pripažino stipresnę ir daugiau sugebančios Europos indėlį ir kad aljansas lieka atviras tolesnei plėtrai; pabrėžia, kad šalims rytuose, kurioms taikomos Europos kaimynystės politikos nuostatos, ir jų demokratinio vystymosi ir teisinės valstybės įtvirtinimo procesui Europos perspektyvos politika, taigi ir Rytų partnerystės projektas yra itin svarbūs;
41. mano, kad kalbant apie NATO plėtrą kiekvieną atvejį reikėtų nagrinėti iš esmės; vis dėlto vadovaujantis Europos saugumo interesais reikėtų prieštarauti organizacijos plėtrai priimant į ją šalį, kurios narystei nepritaria gyventojai ar kuri turi rimtų neišspręstų teritorinių ginčų su savo kaimynėmis;
42. pažymi, kad daugeliui ES kaimynių narystė NATO ir narystė ES yra realistiški ir suderinami tolimesnėje ateityje pasiekiami tikslai;
43. laikosi nuomonės, kad jei Rusija taptų iš tiesų demokratiška šalis, tuomet ji ir ES galėtų

bendradarbiauti kaip niekada glaudžiai; taigi ragina Rusiją tapti tikra demokratine ir teisine valstybe, ir atsisakyti visų formų smurto, kaip politinių tikslų siekimo priemonės, naudojimo; pabrėžia, kad neseniai Rusijos pasiūlyti dvišaliai saugumo susitarimai ne tik padarytų didelę žalą ES saugumo sistemos vientisumui, dėl jų taip pat atsirastų ES ir JAV santykių įtampa;

44. tikisi, kad Strasbūre ir Kėlyje vyksiantis NATO šešiasdešimtmečio proga rengiamas aukščiausio lygio susitikimas – tai puiki galimybė atnaujinti aljansą ir sustiprinti jo santykius su Europos Sąjunga;

o

o o

45. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, NATO šalių ir ES valstybių narių parlamentams, NATO parlamentinei asamblėjai, Jungtinių Tautų, NATO, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos ir Europos Tarybos generaliniams sekretoriams.

AIŠKINAMOJI DALIS

„...Abejingumas (...) visada naudingas agresoriui ir niekada – jo aukai, kurios skausmas tik didėja, kai ji jaučiasi užmiršta. Politinis kalinys savo vienutėje, alkani vaikai, benamiai pabėgėliai – nereaguoti į jų sunkią padėtį, nepalengvinti jų vienatvės, suteikiant jiems vilties kibirkštį, reikštų ištrinti juos iš žmonijos atminties. O neigdami jų žmogiškumą, mes išduodame savąjį.“

Holokausto auka Elie Wiesel

Prieš 70 metų, dieną iki naciams okupuojant Sudetų kraštą, ministras pirmininkas N. Chamberlain, susitikęs su A. Hitleriu, grįžo į Jungtinę Karalystę mojuodamas Miuncheno susitarimu: „Manau, mūsų laikais bus taika“. Įsivaizduojamų dalykų laikymas tikrove gali būti mirtinai pavojingas.

Galvodami apie esminius klausimus, susijusius su mūsų saugumu, ir visų pirma rengdami tokių klausimų gaires, mes turėtume būti įžvalgūs ir pakankamai nepriklausomi, kad mūsų nepaveiktų savanaudiški interesai.

Dvidešimt pirmojo amžiaus išvakarėse pasaulis susiduria su daugybe saugumo problemų, naujų ir senų, gresiančių daugelio žmonių gyvybei ir sukeliančių daug žmonių kančių. Europos Sąjunga turi unikalią galimybę ir pareigą prisidėti prie stabilumo pasaulyje. Per paskutinįjį dešimtmetį, plėtojant ESGP, ES įgijo svarbių civilinių ir karinių priemonių, kad pasiektų šį tikslą, ir dabar pradėjo vykdyti misijas daugelyje įvairių pasaulio dalių.

Nors ES, plėtodama ESGP misijas, įrodė esanti pasaulinė veikėja, tai daugiausia civilinio pobūdžio misijos, kurių pagrindinis dėmesys skiriamas konfliktų prevencijai ir valdymui po konfliktų. Būtent todėl ES ir NATO bendradarbiavimas ir sąveika būtini siekiant bendro tikslo skatinti taiką ir stabilumą tarptautinėje arenoje. Verta priminti, kad 94 procentai ES gyventojų yra NATO nariai ir kad dauguma ES valstybių narių yra NATO narės, tad Aljansas išlieka svarbiausiu kolektyvinės gynybos pagrindu Europoje.

Todėl be jokios abejonės yra daug galimybių papildyti ES ir NATO santykius. Tačiau tokiam papildymui dažnai trukdo techninės ir politinės kliūtys. Todėl šio pranešimo tikslas – pasiūlyti orientuotus į ateitį sprendimus, kaip atgaivinti ES ir NATO santykius, kad būtų įmanoma veiksmingai susidoroti su dabartinėmis saugumo problemomis.

Pirmoji spręstina problema yra ES apribojimai steigiant krizių valdymo misijas. Dabar ES neturi nuolatinės planavimo ir vadovavimo struktūros (OV). ES turi tris alternatyvas pasirinkti krizių valdymo misijoms skirtą operacijų vadavietę. Pirmoji alternatyva leidžia pasirinkti iš penkių nacionalinių vadaviečių, kuriomis gali pasinaudoti ES, o tai reiškia, kad bus gerokai uždelstas ES gebėjimas reaguoti į nepaprastąją padėtį ir atsakas bus mažiau veiksmingas. Antroji alternatyva – panaudoti SHAPE pagal susitarimus „Berlynas plius“, o tai reiškia ES ir

NATO derybas ir ad hoc pavaldumo tvarkos organizavimą („Althea“ operacijos atveju ES ir NATO derybos truko ilgiau kaip 8 mėnesius). Taigi ši alternatyva padaro greitą reakciją neįmanomą. Galiausiai trečioji alternatyva yra panaudoti ES operacijų centrą Briuselyje, bet tik su sąlyga, kad dviejų kitų centrų negalima panaudoti operacijai. ES operacijų centras – tai nenuolatinė struktūra. Jis gali pradėti veikti per 5 dienas, o veikti visu pajėgumu per 20 dienų, jei operacijose dalyvauja iki 2 000 karių. Reikalas tas, kad Operacijų centrui pradėti veikti būtinas ESKŠ darbas, o jo neįmanoma panaudoti tokiems svarbiems darbams, kuriems reikia personalo, pvz., reagavimo į krizes strateginio planavimo, karinio strateginio nenumatytų situacijų planavimo atveju ir pan. Šie trūkumai itin neigiamai veikia ir riboja ES operacijų veiksmingumą ir patikimumą.

Siekiant ištaisyti dabartinius apribojimus, susijusius su ES turimomis alternatyvomis reaguoti į krizinę situaciją operatyvinio vadovavimo srityje, šiame pranešime siūloma įsteigti ES operacijų vadovietę. Kad būtų galima kuo labiau padidinti veiksmingumą ir koordinavimą, ši vadovietė turėtų būti įsikūrusi Briuselyje, jai turi vadovauti Tarybos generalinis sekretorius / vyriausiasis įgaliotinis užsienio reikalams ir saugumo politikai. Tai leistų veiksmingai pranešti politiniams lyderiams apie politinių alternatyvų ir sprendimų karines pasekmes. Tačiau reikėtų pabrėžti, kad dėl to, jog NATO vadovietė visų pirma skirta kariniam planavimui, ES pagrindinį dėmesį turi sutelkti į civilines ir bendras civilines ir karines operacijas. ES yra vienintelė veikėja pasaulyje, galinti vykdyti sėkmingas šios srities operacijas.

Antra, neveiksmingas karinių gebėjimų panaudojimas yra tai, kas neigiamai veikia ir ESGP operacijas, ir NATO. 27 valstybės narės kartu išleidžia 200 mlrd. EUR gynybai, tačiau nepaisant tokių karinių išteklių, europiečiai neturi pakankamai būtinų gebėjimų turinčių karių. Valstybės narės savo karinėse pajėgose turi apytikriai 2 mln. kariškių, bet ES visame pasaulyje tegali dislokuoti ir išlaikyti 60 000 karių. Todėl veiksmingam ES ir NATO bendradarbiavimui ypač svarbu ir netgi būtina sąlyga yra tai, kad valstybės narės geriau pasinaudotų savo kariniais ištekliais. Liūdina ir tai, kad Europos valstybės NATO narės nepadengia teisingos naštos dalies nei išlaidų, nei žmogiškųjų išteklių aspektu. Pranešime raginama tai pakeisti: Jungtinės Amerikos Valstijos neturėtų būti mokančiosios Aljanso partnerės.

Trečia, kai kurie NATO ir ES ginčai, kaip antai ginčas, susijęs su Kipro dalyvavimu ES ir NATO susitikimuose ir Turkijos bendradarbiavimas ES ir NATO operacijose, yra tapę svarbiausiomis veiksmingo Aljanso ir ES bendradarbiavimo kliūtimis. Abiejų organizacijų suderinamumui būtų naudingas bendras įsipareigojimas dėl visų ES valstybių narių dalyvavimo bendruose ES ir NATO susitikimuose. Vienodai svarbu tai, kad NATO narės, kurios yra ES šalys kandidatės, turėtų būti suteiktas bent jau asocijuotųjų Europos gynybos agentūros narių statusas. Jos taip pat turėtų būti labiau įtrauktos į ESGP struktūras. Tik pašalinus įtampą tarp NATO ir ES valstybių narių bus galima pasiekti veiksmingą ES ir NATO bendradarbiavimą.

Galiausiai svarstant būsimus ES ir NATO santykius, neįmanoma nepaisyti Rusijos vaidmens. Neseniai įvykusi Gruzijos krizė, deja, atskleidė Rusijos pasirengimą vykdyti agresyvią ir destabilizuojančią užsienio politiką. Atsižvelgdama į šiuos įvykius ir Rusijos pasiūlymą dėl naujo „saugumo pakto“, ES turėtų aiškiai parodyti, kad nors labai pageidautina, jog dialogas su Rusija dėl Europos saugumo liktų atviras, ES nepripažins jokio plano, kuriuo, siekiant vienašališkų saugumo interesų, būtų mėginama išvengti esamos Europos saugumo sistemos ar

ja abejoti, remiantis transatlantinio aljanso vykdoma demokratiškos laisvių apsauga.

Baigiamosios pastabos

Kai kurios šiame pranešime išreikštos mintys gali būti neįgyvendintos artimiausioje ateityje, tačiau mes turime mėginti žvelgti toliau nei į laikotarpį iki kitų rinkimų ir žinoti, kur link einame. Tikėjimas, kad per paskutiniuosius tūkstantį metų žmogaus prigimtis pasikeitė į gerąją pusę, būtų savęs apgaudinėjimas. Žmogus vis dar nori valdyti savo kaimyną tiek asmeniniu, tiek kolektyviniu lygmeniu, dažnai sukeldamas pražūtingas pasekmes bendrai gerovei. Tik visiškai brandžios demokratijos gali mėginti suvaldyti šią žmogiškąją tendenciją ir nukreipti savanaudiškas pastangas bendros gerovės naudai. Net ir pažangiausios demokratijos gerokai atsilieka nuo idealios visuomenės, tačiau vienintelė priemonė mūsų demokratiškos režimų trūkumams pašalinti yra turėti daugiau demokratiškos!

ES – tai precedento neturintis sėkmės pavyzdys žmonijos istorijoje, kai žmonės mėgina „užsienietyje“ įžvelgti kitą unikalų žmogų, partnerį, o ne konkurentą. Mes pamažu telkiame pasaulinę žmonių komandą, „une terre sans frontières“. ES reikia judėti į priekį, nes pasaulis aplink keičiasi greičiau, nei mes, politikai, gebame į jį reaguoti. Dėl mūsų lėtumo žmonės nereikalingai kenčia, o mes pajaučiame skausmą tik tada, kai jis mus pačius paliečia. Mes turime išgirsti tolimą pagalbos šauksmą ir reaguoti. Tai yra mūsų moralinė pareiga ir ilgalaikis interesas. Ar nenorėtume, kad kas nors ateitų ir mus išgelbėtų, kai šaukiamės pagalbos? Turėtume būti žiauriai sąžiningi ir mokytis iš savo skausmingos istorijos. ES dėl savo mišrios prigimties neskaldo pasaulio į dvi dalis, kaip kitos didžiosios jėgos, ir tai suteikia ES unikalią galimybę kurti taiką. Norint įvykdyti šią misiją, ypač svarbūs arbitro ir gydytojo gebėjimai, tačiau neturinti karinio pasirengimo ES yra kaip lojantis šuo be dantų.

Jei vadovautumėmės žmonių kančių palengvinimo logika, žmonija vieną dieną turėtų turėti privalomą elgesio kodeksą, kurio vykdymą užtikrintų pasaulinė kariuomenė. Mes nebenorime daugiau ruandų! Tokia kariuomenė turėtų būti panaši į pertvarkytas „mėlynujų šalmų“ pajėgas, globojant visiškai reformuotoms Jungtinėms Tautoms. Tai būtų vienintelės pajėgos, kurios turėtų ir galėtų panaudoti branduolinį ginklą. Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, niekas negalėjo nuspėti, kaip toli mes Europoje šiandien būsime pažengę. Tas pats pasakytina ir apie ateitį. Mes turėtume būti įsitikinę savo gebėjimu įveikti kliūtis, iš kurių didžiausia yra mūsų trumparegiškumas. Vienintelis atsakas į visuotines problemas yra visuotinis valdymas, tačiau pasaulio kariuomenė dar nebus sukurta mano įgaliojimų laikotarpiu ...

Mūsų laukia labai ilgas ir sunkus kelias, ir dažniausiai kova bus labai sunki, bet tai ne pagrindinis dalykas; vienintelis svarbus dalykas yra tai, kad einame teisinga linkme. Mes turime būti aukščiau kasdienių politinių kovų ir semtis įkvėpimo iš savo protėvių. Nors 1943 m. siautėjo karas, Jean Monnet pateikė radikalų ir anais laikais realiai sunkiai įgyvendinamą raginimą Europai vienytis. Jis buvo nuoširdžiai įsitikinęs, kad, kaip kažkada yra pasakęs A. Lamartine, „Utopija tai ne kas kita, kaip pirmalaikė tiesa“. Jei mes galime būti lyderiai, turime ir toliau veikti tokia dvasia.

MAŽUMOS NUOMONĖ

pagal Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnio 3 dalį

GUE/NGL Group

Nors neprieštarodami ir pritariame glaudžiam Europos Sąjungos ir vis agresyviau besielgiančios NATO bendradarbiavimui, ypač smerkiame tai, kad šiame pranešime:

- pasisakoma už glaudesnę NATO ir ES bendradarbiavimą tobulinant susitarimus „Berlynas plius“, pagal kuriuos ES gali pasinaudoti NATO turtu ir pajėgumais tam, kad abi šios organizacijos galėtų naudoti karines priemones krizių atvejais;
- pasisakoma už nuolatinės ES ir NATO bendradarbiavimo organizacijas;
- raginama toliau stiprinti esamus ES karinius pajėgumus ir ES valstybės narės raginamos *daugiau investuoti į gynybą*;
- pritariama Gruzijai ir Ukrainai skirto *NATO narystės veiksmų plano* priėmimui (kaip parašyta pranešimo projekte);
- pritariama nuolatinės ES operacijų štabo būstinės įsteigimui;
- pasisakoma už sąmoningą civilinių ir karinių pajėgumų sujungimą ir susiliejamą;
- tvirtinama, kad strateginės branduolinės pajėgos yra pagrindinis Europos karinio saugumo garantas ir turėtų juo likti;
- pritariama vadinamosioms humanitarinėms operacijoms;

reikalaujame:

- civilinės ES;
- griežtai atskirti NATO ir ES;
- panaikinti branduolinius ginklus;
- kariniams tikslams skirtas lėšas naudoti civilinėms reikmėms;
- panaikinti NATO!

Pasirašė:

Tobias Pflüger
Willy Meyer Pleite
Erik Meijer
Věra Flasarová
Kyriacos Triantaphylides
Adamos Adamou
Athanasios Pafilis

Pedro Guerreiro

GALUTINIO BALSAVIMO KOMITETE REZULTATAI

Priėmimo data	21.1.2009
Galutinio balsavimo rezultatai	+: 37 -: 11 0: 17
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę nariai	Elmar Brok, Colm Burke, Philip Claeys, Véronique De Keyser, Giorgos Dimitrakopoulos, Michael Gahler, Maciej Marian Giertych, Ana Maria Gomes, Alfred Gomolka, Klaus Hänsch, Richard Howitt, Anna Ibrisagic, Jelko Kacin, Ioannis Kasoulides, Maria Eleni Koppa, Helmut Kuhne, Joost Lagendijk, Vytautas Landsbergis, Johannes Lebech, Willy Meyer Pleite, Francisco José Millán Mon, Annemie Neyts-Uyttebroeck, Raimon Obiols i Germà, Vural Öger, Justas Vincas Paleckis, Ioan Mircea Paşcu, Alojz Peterle, Tobias Pflüger, João de Deus Pinheiro, Mirosław Mariusz Piotrowski, Hubert Pirker, Bernd Posselt, Raül Romeva i Rueda, Libor Rouček, Christian Rovsing, Flaviu Călin Rus, Katrin Saks, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacek Saryusz-Wolski, Marek Siwiec, Hannes Swoboda, István Szent-Iványi, Inese Vaidere, Geoffrey Van Orden, Ari Vatanen, Andrzej Wielowieyski, Zbigniew Zaleski, Josef Zieleniec
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai)	Andrew Duff, Árpád Duka-Zólyomi, Milan Horáček, Aurelio Juri, Gisela Kallenbach, Tunne Kelam, Yiannakis Matsis, Erik Meijer, Nickolay Mladenov, Doris Pack, Athanasios Pafilis, Adrian Severin, Jean Spautz, Csaba Sándor Tabajdi, Karl von Wogau
Posėdyje per galutinį balsavimą dalyvavę (-ę) pavaduojantis (-ys) narys (-iai) (178 straipsnio 2 dalis)	Călin Cătălin Chiriță, Pierre Pribetich